

26119 En 10206.
Waerachtigh Verhael,

van 't gepasseerde,

In, ende ontrent der saecken,

tuffchen

WILLEM TICHELAEER,

Mr. Chirurgyn tot Piershil.

En

Mr. CORNELIS de WITT,

Ruward van Putten.

Nopende de conspiratie tegens sijn Hoogheyt den Heere

Prince van Orangien.

*De gedachtenisse des rechtveerdigen sal tot zegeninge sijn:
Maer de naem der Godloosen sal verrotten. Prov. 10. vs. 7.*

Div 3408
Gedruckt voor den Autheur, en Lief-hebbers
van ons Vaderlandt. ANNO 1672.

Waerachtigh Verhael

Van 't gepasseerde, in ende ontrent der
saecke tusschen

Willem Tichelaer; en Cornelis de Witt.

ONS tegenwoordigh voornemen is, om kortelijck en na waerheyt te verhaalen, hoedaenigh sijn de saecken, ontrent den Perfoon van Willem Tichelaer Mr. Chirurgijn tot Piershil ter eenre; en Mr. Cornelis de With Ruwardt van Putten ten andere zyde, in desen Jaere 1672, hebben toegedragen. Doch om met ordre tot het vertoogh deser saecken toe te treden, sal niet ondienstigh sijn, dat wy ons eerst een weynigh inlaten, tot de beschryvinge van d'afkomst, en Perfoon vanden gemelten Tichelaer; mitsgaders d'occafie en middelen aenmercken, als een præparator, om te komen tot de saecken ten principaelen.

Eerstelijck dan, soo is den voorn: Willem Tichelaer geboortigh uyt den Dorpe van Out-Beyerlant, out ontrent dertigh jaeren, wel geproportioneert van perfoon, van meer als middelmatige lenghte: reckelijck en openhertigh van humeur, eenvoudigh en beleeft van ommegangh: een liefhebber der waere Gereformeerde Religie; Ende voorts met alle soodanige qualiteyten begaest, als men in een eerlijck jongh-man soude kunnen requireren. Sijnde sijne Ouders, Broeders, en verdere bloet-varianten seer eerlijcke luyden, en ter goeder naem en faem staende by al de Werelt; gelijk oock deselve meest alle, soo Politycke, als Kerckelijcke functien met goede reputatie bedienen. Welcke gemelde Ouders, haeren Soon Willem Tichelaer, van sijne eerste jongelingschap af, hebben geappliceert gehadt tot de konste der Chirurgie: in welke exercitie den voorseyden Tichelaer in tijdt en wylen soo verre is geavanceert; dat hy eyndelijck van voornemens is geworden, sijn Domicilium vast te stellen binnen den Dorpe van Piershil, omme deselve practijck als Mr. Chirurgijn aldaer te exerceren.

Edogh alsoo de Vrienden van den voorn: Ruwardt, in seecker ver-
toogh, of consideratien, aenden Ed: Hove van Hollandt geexhibeert,

A 2

ten

Waerachtigh Verbaal

ten tyden dat beyde de bewuste perſoonen, op de Voor-poorte van den ſelven Hove waeren gedetineert, over ſeekere conſpiratie tegens den Perſoon van ſijn Hoogheyt den Heere Prince van Orangien; hebben gelieven voor te geven, en malitieuſelijck te prætexeren; Dat den voorn: Willem Tichelaer met een particulieren haet, en vindicte tegens den voorſz Ruwardt ſoude ingenomen zyn geweest; ter ſaecke van dat hy Tichelaer voorn: by Leen-mannen van Putten, ontrent ſeekere procedueren, gelijk naderhandt alhier breeder ſal getoont worden, was gecondemneert geworden: In welcke ſaecken nochtans, den voorn: Willem Tichelaer noyt ſoo onervâeren is geweest, dat hy ſi den Ruwardt behoorden geimputeert te we den 't onrechte was gecommiteert.

Soo dat hy Willem Tichelaer voor eerſt verklaert, noyt eenige den minſten particulieren haet ofte vindicte, directelijck nochte indirectelijck, ontrent den voorn: Ruwardt gedragen ofte gehadt te hebben: te meer alſoo den gemelden Ruwardt noyt eenige redenen van offenſie aen hem Tichelaer in eenigerhande manieren en heeft gegeven ofte betoont gehadt.

Niet te min ſoo hebben de voorn: Vrunden vanden gemelden Ruwardt, bouwende op ſoo een malitieuſ en abuſijf fundament, om de Werelt de oogen te verblinden; in ſulcker voegen gelieven te ageren, als of hy Tichelaer de grootſte vyant vande gantsche Werelt ſoude geweest zyn, vanden Perſoon van den gemelden Ruwardt. 't Welck nochtans onwaerachtigh is, en met geen ſufficante redenen ter werelt, oyt waerſchynelijck in hem Tichelaers preſentie, ſoude kunnen geprobeert worden.

Boven dit alles ſoo hebben de meergedachte Vrienden van den voorſz Ruwardt, noch daer benevens getraght gehadt, den ſelven Tichelaer met verſcheyde abuſive middelen, en onnutte poſitiven, ſchandelijck te kalangeren; ende waert mogelijk hem by alle de Werelt verdaght te maecten, en voor een vagabont te doen paſſeren: Soo dat wy dan voor eerſt noodigh achten alle onpartydige liefhebbers der waerheyt, en oprechte Patriotten onſes lieven Vaderlandts, die als noch van de rechte kenniſſe der ſaecken mochten ignoreren, de oogen te openen; en eenvoudighlijck aen te wyſen, de ſiniſtre menées, en looſe vonden, die de voorn: partyen ontrent den Perſoon van den voorn: Tichelaer hebben gemachineert gehadt.

De middelen dan, die de gemelte Vrienden van den voorſz Ruwardt,
tot

tot nadeel vanden voorn: Tichelaer hebben gelieven te usurperen en op te raezen, bestaen voornamentlijk in dese drie pointen. Voor eerst dat hy Tichelaer, een ongehuwelijkt Jonghman sijnde gelijk hy als noch is, genegentheynt heeft gekregen gehad, tot seeckere jonge Dochter genaemt Janneken Ewouts, die hy getraght heeft, door onbehoorlijcke middelen, soo sy seggen, te obligeren om met hem te trouwen, en daerom alle mogelijcke devoire in 't werck gestelt, om de selve dochter daer toe te persuaderen. Ten anderen dat den selven Tichelaer een Dienstmaeght gehad hebbende met name Cornelia Pleunen, vande welcke hy Tichelaer aengesproocken sijnde om de huyl ter somme van vierentwintigh guldens, waer op sy bekende alreets te vooren ses guldens ontfangen te hebben; hy aen de selve Dienst-maecht een reeckeninge heeft ingebracht ter somme van twee-en-dertigh guldens, ter saecke van verscheyde kuren, Aderlatinge, en rembourfement van Medicamenten, ontrent deselve Dienst-maecht, gedurende den tijdt van vier achter-eenvolgende Jaeren, in verscheyde voorvallen, en occasien geapliceert. Ten derden, dat den selven Tichelaer ten respecten van twee Personen, namelijk den Heer van Piershil, ende den Schout van den selven Dorpe, by Leenmannen van Putten was gecondemneert, tot honorabele, en profitabele reparatie van Injurien.

Welcke voorfsz calangen de partyen van den voorn: Tichelaer foodanigh hebben getraght te exaggereren, dat sy verhoopten deselve sufficient te sullen zyn, om den voorseyden Tichelaer uyt den rangh van eerlijcke luyden te secluderen, en alle estime van gelove te benemen. Doch sullen op alles kortelijck en rondelijck antwoorden, voor soo veele wy sustineren 't selve beantwoordens waerdigh te zyn, ofte niet; als sijnde een deel onnossele en opgeraepte piquedillen, om door du'danige broose vygebladeren haere schaemte en schanden te bedecken. Soo stellen wy dan voor eerst aen 't oordeel van de gantsche Werelt, wat een Jonghman komt te pecceren, die een Dochter, uyt goeder deucht beminnde tot sijne liefde soeckt te bewegen: niet uyt vuyle en onkuyffe liefden, maer om de selve te pretenderen tot sijn wettige Huys-vrouw; Gelijk oock deselve Dochter alreets met hem Tichelaer genoegsaem geengageert was, 't welck sy door oproyninge van haere Vrienden naderhandt heeft gelieven te ontkenen; alsoo alles ter goeder trouwe, alleenlijck met woorden, sonder uytterlijcke panden was gepasseert. Hy Tichelaer niet te min met oprechte liefde en toegenegentheynt ontrent haer persoon bevangen zynde, heeft daer toe

Waerachtigh Verhael

aengewent foodanige devoiren als dienstigh en niet onbillijck waeren, om sijn gewenst oogmerck en een goet eynde te bereycken; allenthalven genegen sijnde tot protexie en bescherminge van haere eere, en geensins om haere eerbaerheyt te verkorten, veel min te expugneren, gelijk sulcx de partyen selfs vanden voorn: Tichelaer hem in geenderhande maniere kunnen, nocte durven te laste leggen oyt getenteert te zyn; daerse nochtans door veelvuldige frivole exaggeratien haer selven yverigh genoeg toonen, om een knoop in een bies te soecken, en beuselingen door feyten uyt te kryten.

Het tweede point van weynigh meer gewichte zynde, sullen kortelijck tot onderrichtinghe vanden goetgunstigen en onpartydigen Leser, aenraecken, als dusdanigh zynde; Dat den voorn: Tichelaer inden Jaere 1669, tot sijn Dienst-maeght gehadt heeft de boven gemelde Cornelia Pleunen; dewelcke sonder eenige redenen buyten tijts uyt haer huys gelopen zynde, is onderhuurt geworden, ende gaen wonen by eenen Geerloff vervooren Schout van Piershil; over welcke onfatsoenlijcke maniere van doen, en om meer andere redenen, tusschen den voorz Tichelaer, en Schout voorn: eenige questien sijn ontsaen, die naderhant tot grooter verwyderinge sijn uytgebersten. Ondertussen eenigen tijdt verloopen sijnde heeft de voorz Dienst maeght hem Tichelaer aengesproocken om betaellinge van de huys: Dewelcke hy tot antwoord gegeven heeft, dat dewyle hy buytens tijts en sonder eenige reden uyt sijn Huys gelopen was, hy derhalven sustineerde ongehouden te zyn, haerpretensie, soo als sy die voorstelden, te voldoen. Waer op de selve Dienst-maeght naderhant door oproyinge van den selven Schout, als doen haer Mr. zynde, en onder sijn faueur te raede geworden is, om den selven Tichelaer voor recht te roepen, en proees te moveren voor Schout, en gerechten van Piershil; instituerende haeren eysch tegen den voorn: Tichelaer ter somme van 24 guldens, daer af getrocken sijnde 6 guldens, die sy bekende daer op alvorens ontfangen te hebben.

Observerende daer toe foodanige tijdt en gelegentheyt, als wanneer den voorn: Tichelaer, om zyn noodige affaires te verrichten, van huys getrocken was, en genootsaecht van wegen de stercke Vorst, en swaren Ys-gangh, een geruymen tydt uyt te blyven. Ondertusschen den Eysch en daghvaerdinge ten huys van hem Tichelaer in sijn absentie, door den Boode, aen de Dienst-maeght gedaen zynde; hebben Schepenen voorn:
tot

